

66
CS

FACTS

Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci

ISSN 1725-7018

Dávejte si pozor na nebezpečí při práci – rada pro mladé lidi

Mohlo by se to stát i vám

Pokud se vám v práci stane pracovní úraz nebo si v pracovní době přivodíte poškození zdraví, následky si možná s sebou ponese celý život. Něco tragického se vám může přihodit třeba hned první den v práci. Většinu těchto tragédií se však dá předcházet.

Jako mladý člověk, který právě začíná pracovat, jste případnými riziky ohrožen více než vaši starší kolegové. Jelikož jste nováčkem na daném pracovním místě i pracovišti, nemáte dostatek zkušeností s náplní práce a s ní spojenými bezpečnostními a zdravotními riziky. Máte však právo na práci, která neohrožuje vaši bezpečnost a zdraví, máte nárok na náležité zaškolení a vedení a právo klást otázky a upozorňovat na skutečnosti, které vám připadají nebezpečné. Pokud vám ještě nebylo 18 let, zákony vám z důvodu vaší nezkušenosti a možné nezralosti nedovolují vykonávat určité rizikové práce. Tento informační list se zabývá riziky na pracovišti. V dalším informačním listu se dozvíte více o vašich právech a povinnostech.

Podle evropských statistik je počet pracovních úrazů u mladých lidí ve věku 18–24 let o 50 % vyšší, než je tomu u kterékoli jiné věkové skupiny pracovníků.

- Osmnáctiletý učeň-mechanik zemřel čtyři dny poté, co jej zasáhl oheň. Když pomáhal mistrovi vylít směs benzínu a nafty do odpadní nádrže, došlo k explozi...

Nehrozí vám však jen riziko pracovních úrazů, může dojít i k poškození vašeho zdraví:

- Kadeřnická učnice měla problémy s přípravky, které při práci musela používat. Její ruce byly nakonec tak popraskané a pokryté puchýřky, že už nebyla schopná ani udržet příbor a musela z práce odejít...

Mezi příčiny nehod a poškození zdraví patří nebezpečná zařízení, stresující podmínky, práce ve vnučeném pracovním tempu, nedostatečné zaškolení a vedení a chybějící postupy a kontrola. A pokud vám je méně než 18 let a přitom vykonáváte práci, kterou podle zákona vykonávat nesmíte, riziko úrazu je ještě mnohem vyšší.

Tipy, jak pracovat bezpečně (!):

- Nevykonávejte žádný úkol bez náležitého zaškolení.
- Pokud máte pocit, že vám nadřízený sděluje příliš mnoho informací v příliš rychlém sledu, požádejte ho, aby výklad zpomalil a instrukce zopakoval.
- Neopouštějte své pracoviště, pokud o to nejste výslovně požádáni. Jiná místa mohou skýtat specifická nebezpečí, o kterých nevíte, jako např. nezajištěná elektrická vedení, kluzké podlahy, nebo toxické chemické látky.
- Pokud si něčím nejste jisti, raději se nejprve někoho zeptejte. Pracovník zajišťující odborný dozor nebo spolupracovník vám mohou pomoci vyhnout se úrazu.

- Nebojte se požádat o důkladnější zaškolení.
- Používejte osobní ochranné pracovní prostředky, které jsou předepsané pro výkon dané práce, jako např. ochrannou obuv, ochrannou přilbu nebo rukavice. Ujistěte se, že přesně víte, kdy máte osobní ochranné pracovní prostředky používat, kde je najdete, jak se používají a jak je třeba o ně pečovat.
- Zjistěte si, jak se máte zachovat v mimořádné situaci, ať už se jedná o požárni poplach, výpadek proudu nebo jinou podobnou událost.
- Jakoukoli nehodu ihned hlase nadřízenému. Nahlaste ji také vašemu zástupci pro oblast bezpečnosti, pokud nějakého máte.
- Nepřehlížejte počáteční známky problémů, jako jsou např. bolesti hlavy nebo jiných částí těla, závratě, svědění kůže nebo podráždění očí, nos anebo krk. Pokud máte v místě výkonu práce závodního lékaře, sestru nebo jiný zdravotnický personál, informujte je. A když se s vašimi potížemi obrátíte na svého praktického lékaře, řekněte mu, jakou práci děláte.
- Řiďte se radami a instrukcemi, které jste obdrželi – patří sem mj. dodržování přestávek v práci, správné nastavení vaší židle a používání osobních ochranných pracovních prostředků.

Na co byste se měli zeptat vašeho vedoucího?

- Jaká nebezpečí a jaká rizika (?) jsou spojena s mojí prací?
- Zúčastním se školení v oblasti bezpečnosti práce? Kdy?

(!) Převzato z www.ccohs.ca/youngworkers/

(?) Pojmem nebezpečí rozumíme cokoli, co může být příčinou onemocnění nebo úrazu. Pojem riziko označuje míru pravděpodobnosti, že k tomuto dojde.

- Co potřebuji udělat, abych se náležitě chránil? Měl bych používat nějaké osobní ochranné pracovní prostředky?
- Jak se mám zachovat v nouzové situaci? Dostanu v této oblasti nějaké školení?
- Na koho se mám obrátit, když budu mít dotaz týkající se bezpečnosti práce? Jak mám postupovat, když budu chtít nahlásit nehodu, zdravotní potíže, nebo když si všimnu něčeho, co není v pořádku?
- Co mám dělat, když se mi něco stane? Kdo má na starosti první pomoc?

Na co byste si měli dávat pozor? ⁽³⁾

- **Uklouznutí a zakopnutí** – nejběžnější příčiny úrazů v důsledku nedostatku prostoru nebo úklidu na pracovišti, rozlitych tekutin, překážejících kabelů nebo nerovností na podlaze.
- **Stroje a zařízení** – mnoho úrazů je způsobeno nedůslednou údržbou, chybějícími ochrannými kryty, nedostatečným zaškolením personálu, elektrickými poruchami, které mohou vést k popáleninám, požáru nebo úmrtí, snahou o opravu stroje, aniž by byl vypnutý a odpojený od zdroje energie. Nebezpečná strojní zařízení můžete nalézt jak v továrnách, tak i v kuchyních a restauracích.
- **Zvedání břemen**, která jsou těžká nebo nestabilní, zdvihání nevhodným způsobem také proto, že k této činnosti nebyly poskytnuty příslušné pomůcky (např. vozíky).
- **Opakující se práce vykonávaná ve vnučeném pracovním tempu, zvláště v nevhodných a nepříjemných pracovních polohách a při nedostatku času na odpočinek** – může způsobit bolesti a poškodit svaly a klouby (muskuloskeletální poruchy). Jako příklady lze uvést montážní činnosti v továrnách, práci pokladních v supermarketech anebo nadměrné používání počítačových klávesnic a myši.
- **Hluk** – nadměrné hladiny hluku mohou poškodit váš sluch. K tomu však dochází pomalu a postupně, takže si toho pravděpodobně nebudete vědomi. Toto poškození je trvalé. Mezi další fyzikální rizikové faktory patří **vibrace** a ionizující záření.
- **Chemické látky** – včetně běžných čisticích prostředků, barev, kadeřnických přípravků a prachu. Látky, které jsou přítomné na pracovišti, mohou způsobit znetvořující alergické vyrážky, chronické astma, rakovinu nebo vrozené vady. Mohou působit na játra, nervový systém a krev.
- **Stres** – může pramenit z organizace vaší práce – přehnané pracovní zatížení, nejasné povinnosti, nadměrný tlak. Stres může být také výsledkem šikanování ze strany nadřízených nebo spolupracovníků.
- **Násilí** – přicházíte-li do kontaktu s jednotlivci z řad veřejnosti. Patří sem slovní i fyzické útoky. To se rozhodně nevyskytuje pouze v práci.
- **Pracovní prostředí** – nepohoda v důsledku tepla nebo chladu a vážnější problémy plynoucí z nepříznivých mikroklimatických podmínek, nedostatečného osvětlení apod.

(3) Převzato z www.tuc.org.uk/tuc/rights_worksafe.cfm

Druh práce	Příklady rizik
Úklid	<ul style="list-style-type: none"> ➤ toxické chemické látky v čisticích prostředcích ➤ ostré předměty v odpadu ➤ nebezpečí uklouznutí a pádu
Stravování, restaurace, rychlé občerstvení	<ul style="list-style-type: none"> ➤ kluzké podlahy ➤ horké kuchyňské zařízení ➤ ostré předměty
Obchody/prodej	<ul style="list-style-type: none"> ➤ fyzické násilí a slovní útoky ze strany zákazníků ➤ zdvihání těžkých břemen ➤ dlouhodobé stání
Kancelářské práce	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nevhodné uspořádání pracovního místa při práci s PC ➤ nesprávné sezení ➤ stres ➤ obtěžování
Péče o druhé	<ul style="list-style-type: none"> ➤ kontaminovaná krev a tělní tekutiny ➤ zdvihání a nevhodné a nepříjemné pracovní polohy ➤ fyzické násilí a slovní útoky ➤ nebezpečí uklouznutí a pádu
Kadeřnictví/holičství	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nevhodné a nepříjemné pracovní polohy ➤ dlouhodobé stání ➤ alergie v důsledku kontaktu s chemickými látkami v přípravcích na vlasy
Práce v továrnách	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nebezpečné stroje ➤ práce v rychlém tempu ➤ nebezpečí uklouznutí a pádu ➤ nebezpečí spojená s dopravou, např. vysokozdvíhacími vozíky

Držte se svých práv a jedněte zodpovědně

Při práci máte tato práva:

1. právo na znalosti,
2. právo na účast,
3. právo na odmítnutí nebezpečné práce.

Práce však není hra a při výkonu pracovní činnosti máte i povinnosti:

- spolupracovat se zaměstnavatelem v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví,
- dodržovat bezpečné postupy a tak chránit sebe i své spolupracovníky,
- používat osobní ochranné pracovní prostředky.

Zůstaňte v obraze: zdrojem informací o mladých pracovnících a bezpečnosti při práci je odkaz <http://ew2006.osha.eu.int/>; informace o konkrétních nebezpečích a rizicích na nejrůznějších pracovištích jsou k dispozici na <http://osha.eu.int>; mezi užitečné informační zdroje patří dále příslušné národní orgány pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, odborové organizace a profesní sdružení.

Další informace

- http://osha.mpsv.cz/good_practice/
- Výzkumný ústav bezpečnosti práce, Jeruzalémská 9, Praha 1, 116 52
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, Praha 1, 118 12

Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao
Tel. (34) 944 79 43 60, fax (34) 944 79 43 83
E-mail: information@osha.eu.int

© Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci. Kopírování je povoleno pouze se souhlasem autora. Printed in Belgium, 2006